

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v poduk.

Izhaja vsak četrtok in volja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 3 gld., za pol leta 1 gld. 60 kr., za četrt leta 80 kr. — Naročniki se pošilja opravnitva v dilaškem semenišču (Kunabensminar). — Določniki tiskovnega društva: Obhajajo list brez posebne navedbine.

Posamezne liste prodaja knjigar Novak na velikem trgu po 5 kr. — Rokoplet se ne veslajo, neplačani listi se ne sprejemajo. Za omenila se plačajo od navadne vrstice, če se natisne enkrat 8 kr. dvakrat 12 kr., trikrat 16 kr.

Občni zbor „Slov. društva“ obhajan dne 6. t. m. v Mariboru.

Dasiravno je vsled konfiskacije štev. 35. „Slov. Gospodarja“, v katerej je bil napovedan občni zbor „Slov. društva“, le malo kmečkih udov o pravem času za to zborovanje izvedelo, prišlo je vendar precejšnje število kmetov in posestnikov iz Mariborske okolice, razumništva narodnega pa več, nego smo se ga nadejali, ter so se v veliki dvorani gostilne „Stadt Wien“ vdeležili napovedanega občnega zbora „Slov. društva“. Pričujoči so bili gg. poslanci dr. Radaj, Božidar Raič, M. Vošnjak, J. Jerman in rodoljubi iz Celja, Ptuja, Ormoža, Sevnice itd.

Kmalu po 3. uri popoldne otvori predsednik zborovanje, kratko pozdravi vse navzoče ude, predstavi vladnega zastopnika ter naznani dnevni red občnega zbora.

Najprej je bilo treba društveni odbor dopolniti, ker je dosedanji predsednik vsled družinskih razmer prisiljen predsedništvo odložiti, dva Mariborska odbornika pa sta iz Maribora odšla. Za predsednika je bil soglasno izvoljen poslanec dr. Dominkuš, za odbornika pa dr. Rudolf in dr. Feliks Ferk.

Potem je dr. Radaj prosil za besedo ter izgovoril najpred g. barona Goedelna, ki se ni mogel tega zborovanja vdeležiti, ker je bil nenadoma na Dunaj poklican, potem pa samega sebe, da danes ne more polagati računa o svojem delovanju v deželnem zboru, kakor je drugokrat storil, ker je vsled družinskih nesreč (g. dr. Radaju je pred kratkim umrla soproga) še preveč potrt: a obljubil je, da hoče kot poslanec vedno delati le na srečo svojih volilcev.

O drugi točki dnevnega reda — sprememba društvenih pravil — poročal je v odborovem imenu g. J. Dečko, češ, naj se §§. 8. in 9. društvenih pravil tako spremenita, da sme zunajne občne zборе, katere lahko društvo na različnih krajih obhaja, ne le predsednik ali podpredsednik, ampak kateri koli od pred-

sednika pooblaščen odbornik voditi, in naj v odborovih sejah za veljavne sklepe zadostuje mesto šest že pet navzočih odbornikov. Ko še je bil dr. Radaj ta predlog podpiral in ti spremembi društvenih pravil priporočil, je zbor soglasno pritrnil, naj se ta dva §§. v tem smislu spremenita.

Razgovora o južni železnici, ki je potem na vrsto prišel, vdeležila sta se g. J. Dečko in g. poslanec J. Jerman. V svojih jako podučljivih govorih sta oba dokazovala, da se vodstvo južne železnice niti v narodnem, niti v gospodarskem oziru na nas Slovence ne ozira, dasiravno smo se že večkrat pritoževali po svojih časnikih in zborovanjih zavoljo te brezobzirnosti. „Slov. društvo“ naj torej sklene resolucijo, v kateri se od vodstva južne železnice zahteva, da brž ko brž odpravi vse krivice, ki so se do zdaj delale slov. narodu v gospodarskem in jezikovnem oziru. Prečitana resolucija se potem sprejme.

Najbolj zanimljiva točka dnevnega reda pa je bil razgovor o našem političnem položaju. Prvi je pri tej točki za besedo prosil č. g. poslanec Božidar Raič, ki je veselo pozdravljen, navdušeno v jako drastičnih vzgledih poročal o svojem in drugih slovenskih poslancev delovanju v Štajerskem deželnem zboru in na Dunaji v državnem zboru. Kratek zapopadek njegovega zanimljivega govora je bil ta: Naše razmere so take, da slov. poslanci ne dosežejo v Gradci nič in na Dunaji nič. Kaj nam je torej storiti? Zahtevati moramo neprenehoma, da se nam na spodnjem Štajeru dovoli posebni oddelek c. kr. namestnije, na Dunaji pa morajo slov. poslanci predložiti naše zahteve, in če se nam takoj ne izpolnijo, naj se vsi jugoslovanski poslanci združijo v ožjo zvezo, da bodo zamogli z večjim povdarkom zahtevati v ustavi zagotovljene pravice svojega naroda.

Dr. Gregorič je v enakem smislu govoril ter izjavil, da se z nazori poslanca Božidaraiča zлага ves Ptujski okraj, kar je

očitno pri zadnji volitvi pokazal, ko je bil g. Raič enoglasno za poslanca izvoljen. Potem je opozoril na naše žalostne šolske razmere in na revni stan naših kmetovalcev, za katere naša vlada premalo ali skoro nič ne stori.

Potem je poslanec g. M. Vošnjak obširno pojasnil naše gospodarske razmere, ki so res žalostne, in dokler vlada nasproti narodno-gospodarskim razmeram ne krene na drugo pot, ni mnogo upanja, da bi se zboljšale. On kot izvoljeni državni poslanec se hoče na vso moč potegovati za to, da se kmečki stan bolj okrepi, to bode njegov program v gospodarskem oziru, v političnem oziru pa se popolnoma sklada z g. poslancem B. Raičem. Dve resoluciji, ki ste se potem prečitali, bile ste soglasno sprejeti.

Naposled je g. poslanec Jerman še opozoril na nekatere posebne potrebe, ki jih imamo slovenski Štajerci, namreč uradna razglasila bi se naj tudi slovenski razglašala, deželne in državne postave bi se naj v majhnih knjižicah slovenski izdajale in prodajale, in slov. župani bi se naj bolje poprijeli slov. uradovanja. V tem smislu prečitana resolucija se je tudi soglasno sprejela.

Ker je bil dnevni red dokončan in bilo že precej pozno, sklenil je predsednik zborovanje s trikratnim „živio!“ svitlemu cesarju Francu Jožefu!

Resolucije sprejete v občenem zboru „Slov. društva“ dne 6. sept. 1885 v Mariboru.

I. Narodna ravnopravnost, korist slov. naroda, kakor tudi korist južne železnice same ter prometni interesi zahtevajo, da se v slov. pokrajinah, počemši od Spielfelda, napravijo vsi javni napisi, oklici in naznanila na postajah tudi slovenski; da kličejo sprevodniki ime na postaj tudi slovenski; da so vse tiskovine, ki jih dobiva občinstvo v roke, ne samo nemške, in da se nastavljajo v slov. pokrajinah le taki uradniki, ki so slovenščine zmožni. Narodno-gospodarski interesi pa tirjajo, da se tarifi južne železnice, ki so previsoki, tako da zavirajo gmotni napredek slov. naroda ter podkopujejo njegovo blagostanje, znižajo v isti meri, kakoršni veljajo pri državnih železnicah.

Z ozirom na vse to pričakuje se od vseh slov. državnih poslancev, da bodo vso svojo pozornost obrnili na narodne in gospodarske razmere med slov. narodom in južno železnico ter da bodo storili vse potrebne korake, da se odpravijo krivice, katere dela južna železnica slov. narodu v gospodarskem in jezikovnem

oziru. Slov. občinstvo pa, katero ima opraviti z južno železnico, naj tudi samo povsod in vedno tirja, da se pri južni železnici ravnopravnost spoštuje.

II. „Slov. pol. društvo“ izraža svoje prepričanje, da je neobhodno potrebno, da slov. poslanci, ako za svoj narod bodi-si v narodnem, bodi-si v gospodarskem oziru v državnem zboru kaj doseči hočejo, morajo v družbi z ostalimi jugoslovanskimi poslanci osnovati posebno zvezo, iz česar pa ne sledi, da izstopijo iz Hohenwartovega kluba.

III. Najnovejša naredba učnega ministerstva ne zadostuje opravičenim zahtevam slov. ljudstva gledé slov. učnega jezika na Mariborski pripravnici. S štirimi učnimi urami na teden iz slovenščine se učenci ne naučijo potrebnih tehničnih izrazov, in se vendar neprilичno nasproti drugim učencem obložijo. Naj se torej ukrene:

- a) da se ena ura poduku iz nemščine odzame in poduku slovenščine doda, tako da bodo za nemški, kakor za slovenski jezik tri ure na teden odločene;
- b) da bi se predavalo nekaj predmetov v slov. jeziku, recimo veronauk, metodika, naravoslovje, poljedelstvo in matematika;
- c) da bi se v onih predmetih, ki bi se še naprej učili v nemščini (pedagogika, zemljepisje, zgodovina, telovadba) podajali terminologični izrazi tudi v slovenskem jeziku, naopak bi se pa naj učila v predmetih s slov. učnim jezikom tudi nemška terminologija.

IV. Odbor „Slov. društva“ se pooblasti, vse potrebno učiniti, da se doseže, da se vsa uradna razglasila v „Grazer Zeitung“ tudi v slov. jeziku objavljajo, in da se deželne in državne postave v knjižicah tudi v slov. jeziku tiskajo in prodajajo.

Gospodarske stvari.

Nekaj za mlekarice.

Mleko ima to lastnost, da se rado duha raznih stvari, ki so blizo njega v prostorih, v katerih se mleko hranjuje, navzame in njih podišava. To znajo sicer skoraj gospodinje, ki imajo z mlekom že na ta ali oni način opra-